

Omzendbrief

Omzendbrief nummer

Kabinet van de Vlaamse minister van
Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Aan: alle belanghebbenden van de sector voor
ondersteuning aan personen met een handicap

Koning Albert-II-laan 35 bus 90
T 02 552 64 00 – F 02 552 64 01

Betreft: Omzendbrief over de verdeling van de middelen voor personen met een handicap in
2017

1 Inleiding

In 2016 werd de persoonsvolgende financiering (PVF) voor meerderjarige personen met een handicap stapsgewijs ingevoerd. Alle voormalige gebruikers van zorg en ondersteuning voor meerderjarigen werden op 1 januari 2017 omgeschakeld naar PVF. Door de financiering meer vraaggestuurd te maken, dragen we substantieel bij aan een meer inclusieve samenleving waaraan ook personen met een beperking maximaal kunnen participeren.

Met de introductie van de persoonsvolgende financiering staan we voor een gigantische omwenteling in de organisatie van de zorg en ondersteuning van personen met een handicap. We beseffen dat die omschakeling een zorgzame transitie is, dat is een transitie die we vanuit de Vlaamse overheid samen met de gebruikers en de voorzieningen ter harte willen nemen. Dat is ook de reden waarom we, na het analyseren van de beschikbare informatie, in samenspraak met de betrokken partners dat transitieproces nog bijgestuurd hebben door een aantal besluiten aan te passen. Bij de verdeling van de middelen die de Vlaamse Regering beschikbaar stelt om het beleid voor de ondersteuning van personen met een handicap te voeren, houden we met de nieuwe en toekomstige realiteit rekening.

Voor minderjarige personen met een handicap zal het systeem van persoonsvolgende financiering in 2019 worden ingevoerd. Daarvoor zijn de voorbereidingen al getroffen.

De verdeling van de middelen – meer bepaald de middelen uitbreidingsbeleid en de regulier vrijkomende middelen – wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 3 februari 2017 over de verdeling van de middelen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning. De regulier vrijko-

mende middelen zijn de middelen die vrijkomen door de definitieve stopzetting van (een persoonsvolgend budget voor) niet-rechtstreeks toegankelijke hulp, bijvoorbeeld omdat de persoon in kwestie overleden is.

Met deze omzendbrief willen we gebruikers, zorgaanbieders en andere personen die betrokken zijn bij het beleid rond personen met een handicap informeren over de initiatieven die in 2017 genomen zullen worden om het nieuwe ondersteuningsbeleid consequent uit te voeren en over de besteding van de middelen die daarvoor beschikbaar zijn.

2 Beschikbare middelen

In de meerjarenraming die ingediend en besproken werd in het Vlaams Parlement, trekt de Vlaamse Regering voor de periode 2015-2019 de volgende budgetten uit voor zorg en ondersteuning van personen met een handicap:

Indicatieve tabel: budgettair overzicht middelen UB 2015-2019 in euro's				
Personen met een handicap	Trap 1 (BOB + RTH)		Trap 2 (niet-RTH)	Totaal personen met een handicap
	BOB	RTH		
2015	-	10 000 000	30 000 000	40 000 000
2016	9 000 000	-	9 000 000	18 000 000
2017	43 778 400	10 971 600	54 750 000	109 500 000
2018	22 756 800	-	47 243 200	70 000 000
2019		35 493 200	57 006 800	92 500 000
Totaal		132 000 000	198 000 000	330 000 000

3 Ondersteuning voor personen met een handicap en mantelzorgers

3.1 Rechtstreeks toegankelijke hulp

In de meerjarenbegroting is 10 971 600 euro uitgetrokken voor rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH). Elke persoon met een handicap of met een vermoeden van handicap kan op die RTH

een beroep doen, al dan niet in combinatie met een basisondersteuningsbudget. Het maximum waarop hij zich kan beroepen, is '8 punten aan dienstverlening' op jaarbasis.

Aan het regionaal overleg gehandicaptenzorg in de diverse provincies (ROG's) werd advies gevraagd over de inzet van de middelen voor RTH. Daarbij is het de bedoeling om de toegang tot RTH zeker ook voor mensen die een basisondersteuningsbudget krijgen zo veel mogelijk te faciliteren zodat ook in die context zorg en ondersteuning kan worden aangeboden. De ingediende voorstellen van de ROG's werden ondertussen geëvalueerd en zullen onverkort doorgevoerd worden. Hetzelfde geldt voor de voorstellen van de IROJ's.

De erkenningen worden toegekend met ingang van 1 januari 2017.

3.2 Recht op een basisondersteuningsbudget

In 2016 gingen we van start met het basisondersteuningsbudget, dat we nu geleidelijk aan verder uitvoeren. Het basisondersteuningsbudget is er voor mensen met een erkende handicap en een vastgestelde ondersteuningsbehoefte die geen beroep doen op een persoonsvolgend budget. Daarmee komt de Vlaamse overheid tussenbeide in de extra kosten die ze hebben voor vervoer, dienstverlening, oppas ...

In 2017 verzekeren we een tweede groep personen met een handicap van een basisondersteuningsbudget. Die groep omvat de minderjarigen die al sinds 30 juni 2015 wachten op handicapspecifieke hulp. Ze kunnen een maandelijks bedrag van 300 euro ontvangen dat ze vrij kunnen besteden. Op die manier ondersteunen we onder meer ouders bij de opvoeding van hun kinderen. Het basisondersteuningsbudget is combineerbaar met rechtstreeks toegankelijke hulpverlening en met een tegemoetkoming voor hulpmiddelen.

Vanaf september 2017 zullen ook kinderen met een attest in het kader van de verhoogde kinderbeijslag van minstens 12 punten of jongeren met minstens 12 punten op de medisch-sociale schaal voor de integratietegemoetkoming, recht hebben op het basisondersteuningsbudget. Met het uitgetrokken bedrag geven we in totaal meer dan 14 000 kinderen, jongvolwassenen en volwassenen met een handicap toegang tot het recht op financiële ondersteuning.

3.3 Mogelijkheden tot respijtzorg/kortopvang

Meerderjarige personen met intensieve ondersteuningsbehoeften die vandaag alleen gebruik maken van dagondersteuning, kunnen in het bestaande systeem aanvullend een beroep doen op kortopvang. Bij de overgang naar de persoonsvolgende financiering zullen voor cliënten die de voorbije twee jaren effectief gebruikgemaakt hebben van kortopvang, bij het bepalen van hun persoonsvolgend budget (PVB) middelen uitgetrokken worden om het gebruik van kortopvang te kunnen voortzetten. Cliënten die na 31 december 2016 naast dagopvang ook

kortopvang willen gebruiken, zullen een 'meervraag' moeten stellen omdat in hun budget nog geen middelen voor kortopvang opgenomen zijn.

Om ook voor nieuwe potentiële gebruikers van kortopvang op een flexibele wijze aanvullende ondersteuning van het netwerk mogelijk te maken, zullen we voorzien in een deel aanvullende, direct gefinancierde capaciteit van niet-rechtstreeks toegankelijke kortopvang. Personen die met hun persoonsvolgend budget alleen dagondersteuning realiseren of wachten op een aanvullend budget, bijvoorbeeld in kader van een meervraag, zullen we de mogelijkheid bieden om boven op hun persoonsvolgend budget gebruik te maken van die direct gefinancierde kortopvang. Zo bieden we de mogelijkheid tot respijtzorg om de informele, bovengebruikelijke zorg als dat nodig is tijdelijk te ontlasten en op die manier langer mogelijk te maken.

We willen daardoor opnieuw nadrukkelijk onze waardering uitdrukken voor alle inspanningen die de mantelzorgers leveren en voeren het mantelzorgbeleidsplan uit.

4 Meer zorggarantie voor meerderjarige personen met een handicap

Voor personen bij wie RTH en BOB, aangevuld met reguliere zorg, onvoldoende tegemoetkomt aan hun ondersteuningsbehoeften, trekt de Vlaamse Regering in 2017 een extra budget van 54 750 000 euro uit voor de uitbreiding van de niet-rechtstreeks toegankelijke hulpverlening (nRTH).

Persoonsvolgende financiering heeft als doel mensen meer kansen te bieden om een inclusief leven te leiden en de regie in eigen handen te nemen. We verwachten daarbij een stijging van de aanvragen tot woningaanpassing en hulpmiddelen. De middelen daarvoor moeten 'gelijke tred' houden met de stijging van het aantal persoonsvolgende budgetten. Een beperkt deel van de middelen voor niet-rechtstreeks toegankelijke hulp zetten we in voor initiatieven in het kader van hulpmiddelen en woningaanpassingen.

De overige middelen van het uitbreidingsbeleid worden conform het besluit van de Vlaamse Regering van [datum] [officieel opschrift] verdeeld over minderjarigen (15%) en meerderjarigen (85%).

UB nRTH 2017 (in euro's)	54 750 000
middelen UB voor IMB	2 400 000
middelen UB nRTH minderjarigen	7 852 500
middelen UB nRTH meerderjarigen	44 497 500

Jaarlijks is er ook een uitstroom uit de VAPH-sector. Voor meerderjarigen worden die 'regulier' vrijkomende middelen vanaf 2017 door de invoering van de persoonsvolgende financiering ingezet om nieuwe persoonsvolgende budgetten ter beschikking te stellen. Voor minderjarigen blijft de regulier vrijkomende capaciteit in de financieringstechniek in afwachting van de invoering van PVF voor minderjarigen gekoppeld aan de zorgaanbieders. Vrijkomend budget PAB voor minderjarigen wordt ingezet om nieuwe PAB's aan minderjarigen ter beschikking te stellen.

Overzichtstabel in euro's			
inschatting uitstroom nRTH meerderjarigen	30.000.000		
middelen UB nRTH meerderjarigen	44.497.500		
TOTAAL BESCHIKBARE MIDDELEN nRTH meerderjarigen (uitstroom + UB)	74.497.500		
inzet middelen nRTH meerderjarigen		middelen	aantal personen
PVB na noodsituatie 2016		4.446.224	75
vervroegde toekenningen ikv UB 2017		5.331.224	100
tijdelijke middelen voor noodsituaties		3.234.518	234
PVB na noodsituatie		9.360.000	187
spoedprocedure		8.210.000	100
maatschappelijke noodzaak		11.250.000	225
stapsgewijze invoering continuïteit minderjarigen – meerderjarigen fase 1 (2017)		16.585.673	447
TOTAAL NOODZAKELIJK MIDDELEN		58. 417.639	1134 (exclusief noodsituatie)
Beschikbaar voor prioriteitengroepen 1, 2 en 3 in 2017		16.079.861	386
			1520

Op basis van het aantal VAPH-cliënten dat de voorbije jaren overleden is en de sector verlaten heeft, zowel binnen de zorg in natura als binnen PAB, schatten we dat er jaarlijks ongeveer voor 30 000 000 euro persoonsvolgende middelen vrijkomen voor meerderjarigen. Doordat de transitie naar PVF de realiteit van in- en uitstroom zeer grondig verandert, moeten de vrijkomende middelen binnen PVB meerderjarigen nauwgezet gevolgd worden. Dat kan eventueel leiden tot de bijsturing van de inschatting.

De basisfilosofie bij de verdeling van de middelen is duidelijk: we passen de prioriteringsregels zoals die zijn uitgetekend voor de persoonsvolgende financiering toe en willen daarmee zo veel mogelijk garantie bieden zeker aan die personen met de grootste ondersteuningsbehoefte. Het principe van automatische toekenningsgroepen impliceert

uiteraard dat er in eerste instantie voldoende budget voor die groepen wordt gereserveerd. Naarmate er middelen overblijven, worden die over de drie prioriteitengroepen verdeeld.

Sommige van de budgetten zijn regionaal toe te wijzen, voor andere wordt een toekenning aangerekend op een Vlaams aangehouden budget.

Overzichtstabel in euro's			
inschatting uitstroom nRTH meerderjarigen	30.000.000		
middelen UB nRTH meerderjarigen	44.497.500		
TOTAAL BESCHIKBARE MIDDELEN nRTH meerderjarigen (uitstroom + UB)	74.497.500		
inzet middelen nRTH meerderjarigen		middelen	aantal personen
PVB na noodsituatie 2016		4.446.224	75
vervroegde toekenningen ikv UB 2017		5.331.224	100
tijdelijke middelen voor noodsituaties		3.234.518	234
PVB na noodsituatie		9.360.000	187
spoedprocedure		8.210.000	100
maatschappelijke noodzaak		11.250.000	225
stapsgewijze invoering continuïteit minderjarigen – meerderjarigen fase 1 (2017)		16.585.673	447
TOTAAL NOODZAKELIJK MIDDELEN		58.417.639	1134 (exclusief tijdelijke noodsituatie)
Beschikbaar voor prioriteitengroepen 1, 2 en 3 in 2017		16.079.861	386
			1520

4.1 Tijdelijke budgetten voor noodsituaties in 2017

Het bestaande budget voor tijdelijke PVB's in het kader van noodsituatie zal ontoereikend zijn.

Inschatting:

- extra middelen die nodig zijn om het rollend fonds te versterken: 3 234 518 euro euro

- aantal personen: 234

Deze inschatting is gebaseerd op het aantal goedgekeurde noodsituaties van de voorbije jaren en houdt rekening met een te verwachten stijging. We verwachten daarbij een gelijke spreiding over de provincies op basis van het aantal inwoners.

Monitoring gedurende het jaar kan eventueel leiden tot een bijsturing van deze inschatting.

4.2 PVB na noodsituatie 2017

Voor wie de noodsituatie niet van tijdelijke aard is, wordt een PVB na noodsituatie voorzien. De berekende kost gaat uit van een continuering van het budget noodsituatie.

Inschatting:

- nodig budget: 9 360 000 euro
- aantal personen: 187

Deze inschatting gaat ervan uit dat 80% van de noodsituaties niet van tijdelijk aard zullen zijn. Ook hier kan monitoring leiden tot het bijstellen van de inschatting.

4.3 Spoedprocedure voor snel degeneratieve aandoeningen

Op basis van het aantal spoedprocedures PAB in het verleden schatten we in dat er per jaar ongeveer 100 nieuwe aanvragen voor PVB spoed zullen zijn. Die zullen wellicht over Vlaanderen gespreid zijn volgens de bevolkingscijfers.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid voor mensen die al over een PAB spoed beschikken om een PVB spoed aan te vragen. Het PVB spoed is immers hoger dan wat die personen uit de transitie van het PAB als PVB krijgen. We schatten in dat ongeveer de helft van de personen met een PAB spoed een PVB ter beschikking gesteld zullen krijgen.

Inschatting:

- nodig budget: 8 210 000 euro
- aantal personen met eerste PVB: 100
- aantal personen upgrade budget: 100

4.4 Maatschappelijke noodzaak

Vanaf 1 januari 2017 is het de bedoeling dat personen die volgens de regionale prioriteitcommissie in een situatie van maatschappelijke noodzaak verkeren, onmiddellijk een PVB krijgen.

Het is op dit ogenblik bijzonder moeilijk om in te schatten hoe groot die groep zal zijn. We veronderstellen dat er ongeveer 150 personen per jaar via de automatische toekenning een PVB zullen krijgen. Voor 2017 verwachten we evenwel dat hun aantal zal stijgen tot 225 personen, omdat we rekening houden met ongeveer 75 goedgekeurde aanvragen uit 2016. Ook hier geldt dat de monitoring van die inschatting in de loop van het jaar kan leiden tot een bijstelling van de inschatting.

Inschatting:

- nodig budget: 11 250 000 euro
- aantal personen: 225

4.5 Continuïteit minderjarigen – meerderjarigen: eerste fase

Ook de overgang van ondersteuning van minderjarige naar meerderjarige personen met een handicap moet zo naadloos mogelijk verlopen, wat in het tot nu toe gehanteerde systeem niet vanzelfsprekend was. We zullen daar in het uitbreidingsbeleid 2017 zeer sterk op inzetten.

Sinds januari 2017 voeren we de zorgcontinuïteit gefaseerd in voor jongeren die als minderjarige al gebruik maakten van VAPH-gefinancierde ondersteuning en die als meerderjarige hun zorg en ondersteuning via een PVB willen voortzetten. We doen dat ter uitvoering van artikel 34 van het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 over de indiening en de afhandeling van de aanvraag van een budget voor niet rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap en over de terbeschikkingstelling van dat budget.

Inschatting:

- nodig budget: 16 585 673 euro
- aantal personen: 447

4.6 Prioriteitengroepen

We verdelen de overige beschikbare middelen over de drie prioriteitengroepen. In 2017 willen we in eerste instantie tegemoetkomen. Daarvoor gebruiken we 80% van de resterende middelen. Voor prioriteitengroep 3 reserveren we 15% van dat budget. Een beperkt aantal personen is als gevolg van een herziening van de prioriteitengroep ingedeeld in prioriteitengroep 2. Voor die groep reserveren we 5% van de resterende middelen.

Die middelen worden in 2017 overeenkomstig de bevolkingsaantallen regionaal verdeeld.

5 Ondersteuning die opgestart werd in 2016 continueren

Bij de begroting 2017 stelt de Vlaamse Regering het verschil tussen de reële en de geplande kredietverhoging in 2016, een bedrag van 8 miljoen euro, bijkomend recurrent ter beschikking van het VAPH. Dat betekent dat het budget voor het uitbreidingsbeleid in 2017 de facto wordt verhoogd met 117 500 000 in vergelijking met de begroting van 2016. Het overige deel wordt voorzien binnen het budget van het VAPH.

Op die manier realiseert de Vlaamse Regering haar ambitieuze plannen voor de uitbreiding van de ondersteuning aan personen met een handicap, zoals was vooropgesteld in de meerjarenbegroting.

5.1 PVB na noodsituatie 2016

Sedert begin 2016 wordt aan mensen met een goedgekeurde noodsituatie die niet van tijdelijke aard is, na afloop van hun noodsituatie een persoonsvolgend budget ter beschikking gesteld in het kader van de automatische toekenningsgroep PVB na noodsituatie.

Tussen 1 september 2016 en 31 december 2016 werden in dat kader 75 PVB's na noodsituatie ter beschikking gesteld. Daarvoor waren er voldoende liquiditeitsmiddelen in 2016. Er moet echter ook voor recurrente middelen gezorgd worden, in dit geval 5 702 798 euro. Een gedeelte van die middelen is nog beschikbaar uit het uitbreidingsbeleid 2016, namelijk 1 256 574 euro. De overige 4 446 224 euro moet voorzien worden in het kader van het uitbreidingsbeleid 2017.

Inschatting:

- nodig recurrent budget in 2017 voor PVB's na noodsituatie 2016: 4 446 224 euro
- aantal personen: 75

5.2 Continuering van de PVB's die werden opgestart in 2016

Door een efficiënte inzet van de middelen was het mogelijk om eind 2016 nog een aantal budgetten op te starten. Conform omzendbrief ZR 34 betreffende het UB 2016 werden die budgetten ter beschikking gesteld aan de langst wachtenden in prioriteitengroep 1. Die middelen werden volgens het bevolkingscijfer verdeeld over de Vlaamse provincies en Brussel.

Daardoor werd eind 2016 in totaal aan 52 personen een PVB ter beschikking gesteld. De overige PVB's worden ter beschikking gesteld begin 2017. De recurrente kost daarvoor is opgenomen in het budget van 2017.

Inschatting:

- nodig recurrent budget in 2017 voor die groep: 5 331 224 euro

- aantal personen: maximaal 100

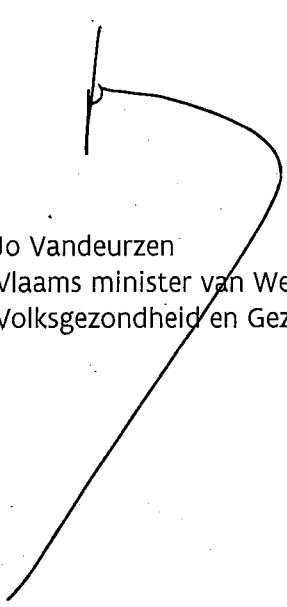
6 Aanvullende zorg en ondersteuning voor minderjarige personen met een handicap

Voor minderjarige personen met een handicap zal de mate waarin reguliere uitstroom plaatsvindt, sterk beïnvloed worden door de mate waarin we erin slagen om zorgcontinuïteit te realiseren op het ogenblik dat die jongeren de overstap maken van minderjarigen- naar meerderjarigenzorg.

Om aanvullende zorg en ondersteuning voor minderjarige personen met een handicap te realiseren, stellen we vanuit het uitbreidingsbeleid 7 852 500 euro beschikbaar. We wenden dat bedrag voluit aan voor persoonlijke-assistentiebudgetten, in afwachting van de persoonsvolgende financiering voor minderjarigen die van start zal gaan op 1 januari 2019.

Dankzij de start van de gefaseerde invoer van de zorgcontinuïteit bij de overgang van minderjarigheid naar meerderjarigheid, zullen in 2017 een 500-tal plaatsen vrijkomen in de MFC's. Ter vergelijking: dat komt overeen met een budget van 500 x 40 000 euro of 20 miljoen euro. Die vrijkomende capaciteit willen we in de eerste plaats gebruiken voor ondersteuning van personen met zware ondersteuningsvragen (GES+, ernstig meervoudige beperking, personen met autisme en bijkomende gedragsproblemen ...). We zullen dat in nauwe samenwerking met het team Jeugdhulpregie doen. Die capaciteit wordt ook ingezet om effectief een uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen te verwezenlijken. De administraties VAPH en Jongegerenwelzijn zullen de komende maanden de concrete operationalisering opnemen van de herbestemming (van een deel) van de vrijkomende capaciteit MFC als gevolg van de doorstroom van de oudste jongvolwassenen naar meerderjarigenondersteuning. Dat zal gebeuren in nauw overleg met de sector, meer bepaald de vertegenwoordigers van zorgaanbieders en gebruikers.

Brussel,

Jo Vandeurzen
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin